

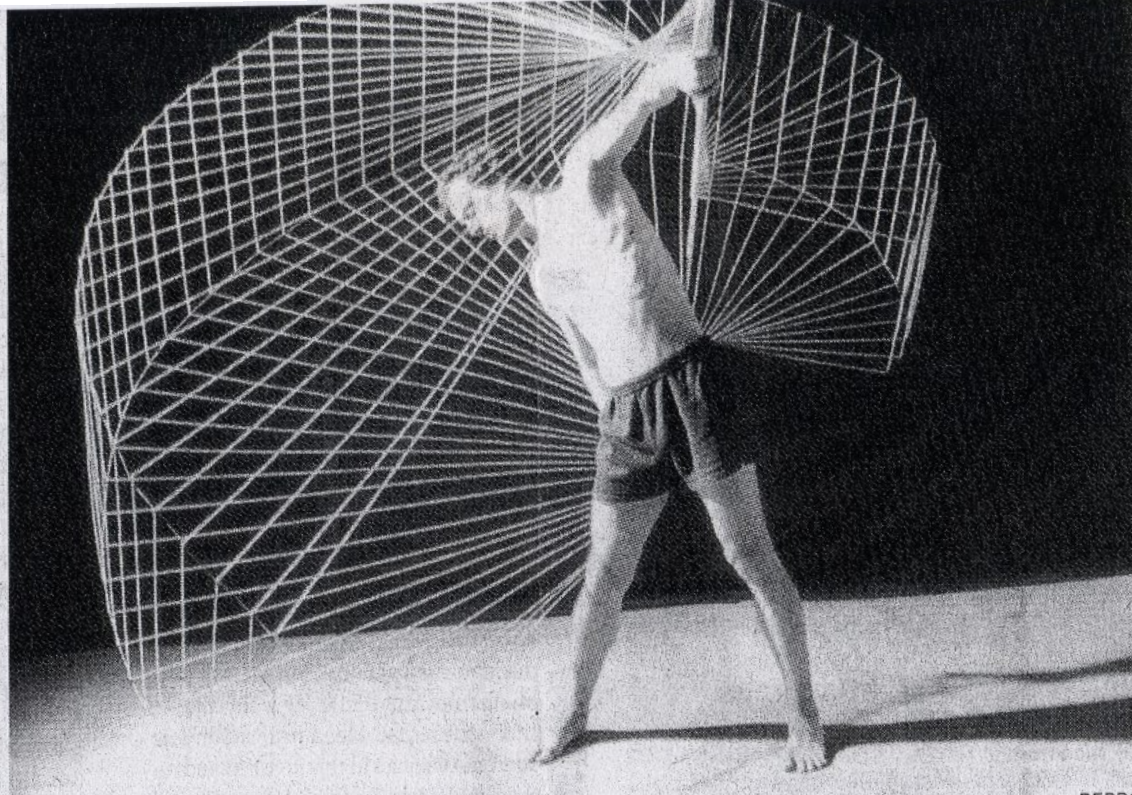
Näitus “Closer” Lissaboni Vana Kunsti Muuseumis on avatud 11. septembrini, näitus “Nomad Room” Kaasaegse Kunsti keskuses Belemis 28. augustini.

“**A**rs Ornata” on nüüdisaegse ehtekunsti rahvusvahelise mõõtmega suursündmus, midagi ehtekunsti Veneetsia biennaali taolist, ent alati eri maal, eri korraldajatega, ja õnneks ka preemiavaba üritus.

Saabudes südaööl Lissaboni, nähes, et sind ei oota mitte hämarus nagu Tallinnas, vaid sinkjasmust tihe öö nagu portugali tüdrukute tukk ja umbes 150 ehtekunstnikust kolleegi, kes kõik on tulnud “Ars Ornatat” osa saama, oli vähemasti liigutav. “Ars Ornata Europeana”, kummendat korda, seega ehk pateetiline.

PORTUGAL OSKAB OLLA suurejooneline – kuningriigi kaja. Kui uue ehtekunsti peanäitus – siis uhkete kogudega Vana Kunsti Muuseumis (Museu Nacional de Arte Antiga). Kui satelliitnäitused, siis Kaasaegse Kunsti Muuseumis, Etnoloogiamuuseumis ja esindusgaleriides Reverso ja Tereza Seabra. Seekordse “Ars Ornata” teema “Everywhere. Nowhere”/“Kõikjal. Eikusagil” kirjeldas võrdlemisi hästi korraldajate soovi ehte kohalolu kaardistada.

Vana Kunsti Muuseumis eksponeeritud valik tänapäevast ehet pealkirjaga “Closer”/“Lähemale” (koostaja **Cristina Filipe**, meilt valitud osalema **Tanel Veenre**, kokku valikus 23 nimekat ehtekunstnikku) on tõeline maiuspala tõlgendus-tekst. Lähemale millele, kellele? Tänapäeva ehtekunstnikud on kutsutud kõnetama kunstiajalugu, neile on leitud sobiv paariline muuseumi ajaloolisest kollektsioonist. Selline riskõnetus tekitab tõsise hämmingu. Mida ütlevad Tanel Veenre dekadentlikud 21. sajandi alguse kaelaehet, linnupeatopiste ja siidpaelttega iludused, Hieronymos Boschi 15. sajandi maali “Püha Antoniuse kiusatus” kõrval? Nad kõnelevad ehk vaik-

REPRO

“Ars Ornata Europeana”, kümnes, pateetiline

Kadri Mälgu ülevaade Euroopa ühest tähtsamast ehtekunsti näitusest Lissabonis.

selt, et me oleme ikka veel alles, ent ei tea, kui kaua enam ja millistena. Nad vihjavad, et oleme paljugi minetanud, ent alla ka veel justkui ei annaks. Üks kõnekamaid kooslusi on portugali kunstniku **Paula Paouri** puruks pekstud lauahõbeda kildude imitatsiooni kujutav seadeldis vanade kuninglike serviiside vahel. Kõik, mis meile jäänud, on killud. Ent kes iga päev lahkub, sellele ei tundu lahkumine üldsegi nii valus.

Haruldaset pieteeditundeline on peakorraldaja **Cristina Filipe** fotoseeria muuseumitöötajatest, kandmas Vana Kunsti Muuseumi kogudesse kuuluvaid ehteid. Olen märganud, et portugallaste näoilmes on tihti mingi tabamatu saanditetagune õilistav traagika. Kui sinna juurde võtta raage poos, kandes kuninglikke ehteid, ja suunata peale punktvalgus, on tulemus rabav.

“Ars Ornata” üks kõrghetki oli iis-

EHTE SISSE MINEK:
Noam Ben-Jacovi
performance kehaehetega.

raeli taustaga tegevuskunstniku **Noam Ben-Jacovi** *performance* inimkõrguse terastraatkonstruktsiooniga, millega ülima täpsusega manipuleerides muutis atleetliku väljanägemisega noormees olukorra kord nurkaetud küüliku, kord mediteeriva eraku, kord lõksusattunud roti omaks. *Performance* kunsti võib suhtuda ka kahtlevalt. Kõik see piirikõnd, inimtaluvuse proovilepanek kahvatub, kui elu ise pakub meile alatasa hulgi uskumatuid elulisi etendusi. Prooviks nendegagi toime tulla. Ent see elamus oli erakordne oma pingestatud harmooniaotluses. Noam Ben-Jacovi kehaskulptuurid meenutavad veidi 20. sajandi algupoole bauhauslase Oskar Schlemmeri katseid mõtestada inimese psühholoogilist suhet ruumiga.

Noam tuleks tuleval aastal Tallinna eesti kunstiüliõpilastega tööd teema.

ÜLDSE, MIS ON SELLISTE ÜRITUSTE kasutegur? Olime Eestist seal viiekesi, lisaks nende ridade autorile ka Tanel Veenre, **Kristiina Laurits**, **Bruno** ja **Maarja**.

Kasutegurit võiks kirjeldada ka “Ars Ornata” satelliitprojekt “Interventions”/“Sekkumine”, Lissaboni lugematute esindusärde ja kohvikute vaateakendele poetatud tänapäevaehete väljapanekuid seirasid mööduvad inimesed mööduka huviga.

Ka pühapäevahommikune kogunemine Misericórdial, São Roque'i kirikus, kus kirikuõpetaja mõtestas lahti sealse Ristija Johannese kabeli tekkelugu – kabelit võib pidada üheks 18. sajandi meistriteoseks –, andis ainet ürituse teemaga suhestumiseks. Pilv kui teadmatus metafoor. Kõikjal, eikusagil, lähemale.

Kohtumine ehtega on alati isiklik kogemus. Nii tema kohalolek kui ka puudumine on kõnekas. Seda oskas “Ars Ornata” Lissabonis küll tõestada.

Cristina Filipe fotoseerial poseerisid muuseumitöötajad muuseumikollektsiooni ehetega. Klassikalise portreefoto žanris lahendatud piltidel ilmutus inimeste väärikus. Uhkete baroksete ehetega sai kadunud kuldaeg võimu kandja üle.

On Cristina Filipe's photo series the employees of the museum posed together with pieces of jewellery from the museum collection. The pictures in classical portrait genre showed the dignity of people. These grand and baroque pieces of jewellery enabled the lost golden era to get a hold over the wearer.

Cristina Filipe (Portugal)
Kohtumine ehtega / Jewels Encountered, 2005
foto / photo

kus on ehte südametunnistus?

Enne Lissaboni, üldiselt

Mille järgi ikkagi hinnata nii ahastamapanevalt laiali valgunud tänapäevast ehet? Mis on hea ja mis vääritu? Olles üks paljudest kaasaegse kunsti lastest, on allakäigulehe nii kohutavalt demokraatlik ja kõikelubav. Kõik mõtted kipuvad lõppema tupikuga. Suured mõtted paljude tupikutega. Metafüüsika ja tundlikkus keerutavad vaid vee veelgi sogasemaks, kõik on nii isiklik, nii subjektiivne!

Sel hetkel tekib lootus, et ehk aitab tehnoloogiline täpsus ja mõistlikkus puhastada tiigi sodist, annab mingid pidepunktid, võimaluse korrastada mõtteid ja tekitada olulisuse pingeridasid. Nõnda saaks ehk pageda deliiriumi eest. Või on need pelgalt "tehnilised vabandused", sest pigem on vist ikka siirusel ja juhuslikkusel võimu tabada üldist, ära tunda olulist.

Ja on mul üldse õigus panna kaasaegsele kunstile pahaks mõnd teesklust, trikke tähelepanu püüdmiseks? Või saan ma kaasaegset ehet võtta just sellena, millena ta näib? Kas tõsta näivus ehte sisuliste kvaliteetide sekka või otsida seda tabamatut siirust ja loomingu emotsionaalset laetust?

Kuid õnneks on meie ajal üks hindamatu trump tagataskus – tõlgendamisvõimaluste paljusus. Nõnda saab üle mõistmatuse purde, nõnda saame inimeste sekka.

where is the conscience of jewellery?

Before Lisbon, generally

What are the evaluation criteria for contemporary jewellery that has become frustratingly vague? What is good and what is worthless? As one of many children of contemporary art, the jewellery of decline is utterly democratic and overindulgent. All thoughts end to lead to a dead end. Great ideas with many dead ends. Metaphysics and sensitivity muddy the water even further, everything is so personal, so subjective!

One might hope that technological precision and common sense would help clear the pond of all rubbish. Offer some points of support, a chance to organise things in your mind and create charts of what matters. Perhaps this enables to escape delirium. Or maybe these are merely 'technical excuses', as sincerity and chance probably have the power to capture the universal, recognise the essential.

Besides, do I have the right to resent any pretence and trickery of contemporary art when it tries to attract attention? Or perhaps I could take contemporary jewellery just as it seems? Include semblance among the essential qualities of jewellery. Or seek elusive sincerity and emotional charge of creative work?

Luckily we have an invaluable asset in the back pocket – a multiplicity of choices. This is the way across the footbridge of misconception, this is how we gain access to people.

Paula Paouri barokkinterjööri paigutatud laud oli kaetud purukspektud nõukildudega, mis on hõbedasse valatud. Ajalugu ei saa korrata ega interpreteerida – seda saab vaid lõhkuda.

Paula Paour's table in a baroque interior was covered with shards of shattered dishes, cast in silver. History cannot be repeated or interpreted – it can only be shattered.

Paula Paour (Portugal)
Tête-à-tête, 2005
Installation
puit, hõbe / wood, silver

Lissabonis

1.
7.–10. juulini toimus Lissabonis kümnes ehtekunstnike kogumine "Ars Ornata" sildi all, ideeliseks teljeks sel korral lennukas sõnapaar "Everywhere. Nowhere". Haarata kõiksust ja olla eikuskil, olla kõikjal ja haarata eimidagi. Ehete olemuslik intiimsus osutab ju sellisele ruumilisusele niikui nii. Füüsilised vahemaad on muutunud olematuks, kuid oluline leiab aset käeulatuses. Või tegelikult on isegi käeulatus liiga suur ruum olulise jaoks. Sel hetkel lõikab galaktiline üksindus eriti vahedalt hinge, seda juba ehte oskab.

2.
Palju on räägitud kunsti teraviku valgumisest äärealadele: jäämäge sulab ja tippu polegi enam õieti näha. Portugallaste südikus sõnumi edastamisel veenis mind selles täiesti. Ääremaa ponnistus enda nähtavakstegemisel toimib muidugi suurepäraselt ka Eesti puhul – me piisutame end hirmsat moodi, et puhastada mõte ja õelda miskit olulist. Rebida nähtavaks ja muuta maailma – on see siis nüüd idealism või enesepettus? Ja kui vaadelda ehtekunsti kui piirsituatsiooni, siis nihkume veelgi enam äärealale. Sinna, kus kõigel on paratamatuse vimmm sees ja vaid üleelususurused sammud aitavad korraks üle oma varju. Vaja on vaid tugevat usku.

3.
Loengute, näituste ja veiniõhtutega täidetud sümposioonil suudeti täiesti vältida rahvusvaheliste suurürituste puhul talvist kohmakust ja formaalsust. Kohaliku koolkonna (mille domineerivaks on Lissaboni Ar.Co ehtekooli erialajuht **Cristina Filipe**) lennukalt abstraktne mõtteviis hoidis kontseptsiooniohjad kogu ürituse vältel piisavalt pingul, et mitte suviselt võrgutatavas Lissabonis laiali valguda. Õöd on teatavasti sumedad ja inimesed armsad.

In Lisbon

1.
The tenth meeting of jewellery artists titled Ars Ornata took place in Lisbon from 7 to 10 July. This time, the ideological axis was explained in the dashing pair of words "Everywhere. Nowhere". To grasp eternity and be nowhere. To be everywhere and grasp nothing. The essential intimacy of jewellery anyway points to such space. Physical distances have become non-existence, and the essential occurs nearby. Or, to be precise, nearby is too extensive a space for the essential. At that moment, galactic solitude cuts into the soul with special acuity; this is what jewellery is really good at.

2.
There has been much talk about the tip of art spreading to hinterlands – the iceberg melts and the tip no longer really shows. The enterprising spirit of the Portuguese in conveying the message convinced me of it totally. The forcefulness of hinterland in making itself visible is naturally most effective also in Estonia – we keep flogging ourselves vigorously in order to cleanse the thought and utter something significant. Become visible and change the world. Is this idealism or self-deception? Looking at jewellery as a border situation of art, we move even further towards the hinterland. To a place where everything contains a spite of inevitability and only larger-than-life steps momentarily help you across your shadow. The only thing you need is strong faith.

4.

Loengud ja vein maitsesid hästi. Kuid eelkõige ehted. Kaks peanäitust, millega kaasnesid ka põhjalikud kataloogid, lahendasid liikumisi ajas ja ruumis. Väga rikkaliku klassikalise kollektsiooniga Vana Kunsti Muuseumis (Museu Nacional de Arte Antiga) oli üleval Cristina Filipe kureeritud näitus "Closer". Portugali kuningriigi rikkuste vahele olid miksitud kodeeritud sõnumid tänapäeva ehteloojatelt, valdavalt väga kontseptuaalsed objektid suhestumas kunsti kuldajaga. Allakäik näis erakordselt klaar. Erakordselt põnev.

Portugali koolkonna püüdlused mõte algosakesteks killustada, et esitada lõpptulemusena midagi väga puhast ja abstraktset, andis sellises keskkonnas eriti tugeva kontrasti. Kõrvaltvaatajale võis see jätta katoliiklikult särava ja dekoreeritud isakuju täpmise mulje. Tundus, et nõnda, nagu ka mitmed eesti ehteloojad, loovad ka nemad pigem selleks, et ehetsse mahutada maailmu ja mõtteid. Seega on rõhk kindlalt ideel, mis tuleb ehetele kaasa, mitte niivõrd selle materiaalsel jäljel.

Omalaadsetest jättis kõige sügavama mulje **Paula Paouri** barokkinterjöörü paigutatud laud purukspekstud nõukildudega, mis on hõbedasse valatud. Ajalugu ei saa korrata ega interpreteerida – seda saab vaid lõhkuda. Moodne ehe lammutab aega suurima entusiasmiga ning seda lugu on ilus vaadata. Siin peidab end ehte olulisus ja aktuaalsus täna. Usun ka, et tänu ehte näilisele väiksusele on talle mõnikord lubatud rohkem kui teistele.

Väga teravmeelse trikiga sai hakkama austraalia kunstnik **Robert Baines**. Tema töödes on ajaloo hiilguse tuhmumine kohal juba niikuinii: värviga kaetud kuldfiligraan ja kuninglikult kastitud plastmassist banaalsused on sulaselge kunstiajalooline sigadus. Nagu sellest veel vähe oleks, lisas looja ehetele müüdi, väljamõeldud peatüki ajaloo, kus kirjeldatud portugali meresõitjate jõudmist Rohelisele Mandrile kaks sajandit enne inglasi. Ülekirjutamiste ajastul polegi sel faktil enam erilist tähtsust, kui, siis võib-olla kuni järgmise grafitini. Oluline on pigem see, kuidas hiilgava kometi taga ilmub end olemisruumi haprus. Kas on mul mingit kaitset selle eest, et keegi ei sodi homme üle minu poolt loodud? Ega ei ole küll... Ringituiivate barbarite käes on kogu võim ja õigus, oleks nende seas vaid rohkem Bainesi-suguseid sarmikaid silmamoondajaid.

Eraldiseisva saarena jäi näituselt meelde Cristina Filipe fotoseeria, millel poseerisid sellesama muuseumi töötajad muuseumi kollektsiooni ehetega. Klassikalise portreefoto zanris lahendatud piltidel ilmutus väärikas keskkonnas lihtsate inimeste väärikus. Nende uhkete baroksete ehetega sai kadunud kuldaeg võimu kandja üle. Või on see nüüd minu romantiline idealism?

Teise väga huvitava kogemuse pakkus näituse avamisel nähtud israeli kunstniku **Noam Ben-Jacovi performance**. Väga puhtalt ja tugevalt olid ühendatud kaasaegse tantsu groteskne kehakeel ja ehe – traadist objekt, mis koos kehaga väreles ja mängis. Nägin selle väga filigraanselt teostatud kehakunstiteose taga sügavalt inimlikku püüet tõusta lendu, kõige kiuste. Inimõõtmega kehaehe rullus õhus ja plagistas tiibu sellise jõuga, et kogu õhk liikus muuseumi fuajees. Ning kuidagi olulisena sööbis mällu kunstniku jõuline näoprofiil (ta meenutas imperaator Claudius), mis tekitas seoseid antiikse kehakultuse ja ilukummardamisega. Ekstaasini andunud füüsilisuse tõttu ületas see ehtetants paljud looduse poolt kehale kingitud piirid.

5.

Mónica Gaspari (Barcelona) kureeritud "Nomadic Room. Contemporary Jewellery, Intimate Space and Public Domain" hõlmas lähiajalugu. Näitusepaik oli taas eriti soliidne, hunnitu kaasaegse kunsti keskus Belemis. Muidugi saab suuri asju öelda ka tagahoovis ja tasuta, kuid mulle meeldib uskuda tiitlitesse. See ei luba mõttel pihustuda liialt demokraatlikku piirideta ruumi, kus mängitakse pimesikku. Selles mõttes oskavad portugallased olla väga šikid ja kõikvõimalikud tseremooniad kukuvad neil välja nagu iseenesest.

Kontrastid sel näitusel on märksa vaiksemad ja kultuuriloo allakäik pole nii ilmne.

3.

The symposium, crammed with lectures, exhibitions and wine tasting evenings, managed to avoid the blunders and formality that often characterise huge undertakings. The briskly abstract way of thinking of the local school (dominated by Cristina Filipe, head of the jewellery chair at the Lisbon Ar.Co art school) kept the conceptual reins in a relatively tight grasp throughout the event, so as not to dissipate in the charms of summery Lisbon. Nights there are tender and people lovely.

4.

Lectures and wine tasted good. Jewellery, however, comes first. Two main exhibitions with comprehensive catalogues examined movements in time and space. The Museum of Old Art (Museu Nacional de Arte Antiga), containing a rich classical collection displayed the exhibition Closer curated by Cristina Filipe. The treasures of the Kingdom of Portugal were mixed by coded messages from contemporary jewellers – mostly very conceptual objects relating to the golden age of art. The clarity of decline seemed obvious. And extremely exciting.

The attempts of the Portugal school to cut the idea into elements so as to present something very pure and abstract, resulted in an especially marked contrast. To a bystander, this could seem like a Catholic-style bright and decorated patricide. Like several Estonian jewellery artists, they also appeared to create with the aim of fitting worlds and ideas into pieces of jewellery. The emphasis is thus firmly on the idea that accompanies jewellery, and not on its material manifestation.

Paula Paour's table in a baroque interior with shards of shattered dishes, cast in silver, left the deepest impression among works of its kind. History cannot be repeated or interpreted – it can only be shattered. Modern jewellery demolishes time with greatest pleasure, and it's a pretty sight to see. Here lies the significance and topicality of jewellery today. I also believe that thanks to the seemingly small size of jewellery it sometimes gets away with rather more than others.

Australian artist **Robert Baines** pulled off a witty trick. His works already contain the past glory of history – the painted gold filigree and regally boxed plastic banalities is pure art history outrage. And if this were not enough, the author added a myth to his jewellery – an invented chapter in history that proved the arrival of Portuguese seafarers on the Green Continent two centuries before the English. At the time of overwriting, this fact does not matter so much, or if it does then perhaps until the next graffiti. More important here is how the fragility of the space of existence reveals itself behind the brilliant jest. Am I protected against anyone scrawling something upon my work tomorrow? Hardly... The drifting barbarians possess all the power and right; I wish there were more Baines-type charming conjurers amongst them.

I remember Cristina Filipe's photographic series as an island of its own, where the employees of the same museum posed together with pieces of jewellery from the museum collection. The pictures in classical portrait genre showed the dignity of simple people thanks to the dignified surroundings. These grand and baroque pieces of jewellery enabled the lost golden era to get a hold over the wearer. Or is this no more than my own romantic idealism?

Another fascinating island was produced by the Israeli artist **Noam Ben-Jacov's** performance at the exhibition opening. The grotesque body language of modern dance and jewellery were joined here in a highly lucid and forceful manner – an object of wire that reverberated and played along with the body. For me, this extremely finely realised body art concealed a deeply human attempt to fly off, in spite of everything. The man-size body jewellery rolled in the air and flapped its wings with such force that the air moved around in the entire museum foyer. The artist's powerful profile (resembling emperor Claudius) was etched on my memory as something significant that evoke connections with the antique cult of body and worship of beauty. Through the physicality abandoned to ecstasy the jewellery-dance surpassed many borders given to the body by nature.

Noam Ben-Jacovi videos on väga puhtalt ja tugevalt
ühendatud kaasaegse tantsu groteskne kehakeel ja ehe
– objekt, mis koos kehaga väreleb ja mängib.

In Noam Ben-Jacov's video the the grotesque body
language of modern dance and jewellery are joined
in a highly lucid and forceful manner – an object that
reverberates and plays along with the body.

Noam Ben-Jacov (Israel / Holland)
Muna / Egg, 1995
video

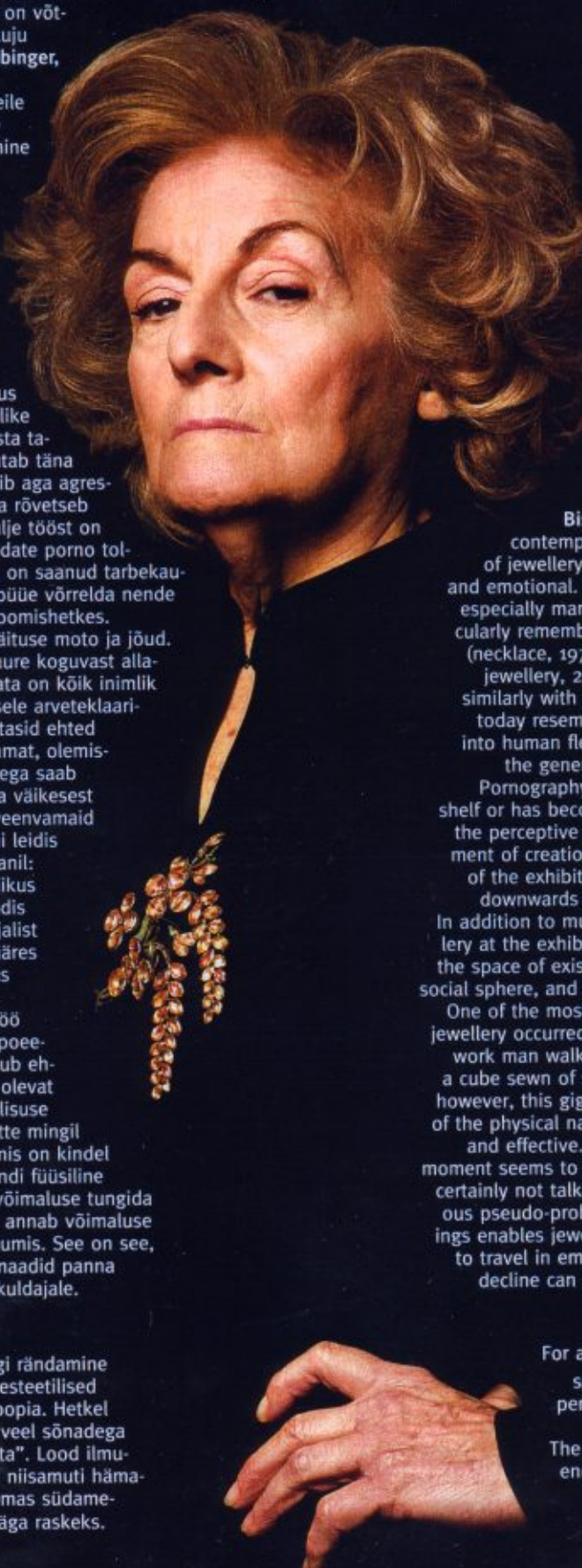
Ehte essentsi otsitakse võrdluste toel lähijaloost.

Üks tugevamaid praegusi noori ehte-
teoreetikuid Mónica Gaspar on võt-
nud neli moodsa ehte juhtkuju
(Gijs Bakker, Bernhard Schobinger,
Manfred Bischoff ja Onno
Boekhoudt) ning leidnud neile
viis varju tänapäevast. Ehte
antropoloogiline kaardistamine
konkreetselt mõttekaasluse
alusel tundub inimlik ja
emotsionaalne. Loojate
haprus ja julmus joonis-
tus kõrvu eriti julgelt
välja. Intrige oli palju,
eriliselt mõjus provoka-
tsioon liinil Gijs Bakker
(kaelaeh, 1976) – Florian
Ladstaetter (kaela- ja suu-
eh, 2003). Ehte seksuaalsus
muutub sarnaselt ühiskondlike
tabudega. Kolmekümne aasta ta-
gune provokatsioon meenutab täna
pudipõlle, Ladstaetter tungib aga agres-
siivselt inimihku, pilastab ja rõvetseb
sellest hoolimata, et üldmulje tööst on
ülipuhalt disainilik. 1970-ndate porno tol-
mub täna erootikariiuilil või on saanud tarbekau-
baks. Põnev on seejuures püüe võrrelda nende
ehete tunnetuslikku väge loomishetkes.
Sellistes paarides peitub näituse moto ja jõud.
Kinnitust saab lootus, et tuure koguvast alla-
mäge kihutamise hoolimata on kõik inimlik
säilinud. Lisaks omavahelisele arveteklaari-
misele korrasid ja nihestasid ehted
näitusel ka käegakatsutavat, olemis-
ruumi, näitasid, kuidas ehtega saab
isiklikust sotsiaalne sfäär ja väikesest
suur. Ning vastupidi. Üks veenvamaid
katseid jõuda ehte tuumani leidis
aset aga hoopis videoekraanil:
Martin Ruiz de Azúa töös liikus
inimene mererannal ja püüdis
kiiskavkuldsest tehismaterjalist
õmmeldud kuubiga mere ääres
tuult. Kokkupakitult mahtus
see hiiglaslik "telk" muide
särgitaskusse. Hoolimata töö
füüsilisusest, oli pilt väga poe-
tiline ja mõjuv. Üldse tundub eht-
te üheks põhiprobleemiks olevat
kehalsuse ületamine kehalsuse
kaudu (ma ei räägi siin mitte mingil
juhul funktsionaalsusest, mis on kindel
pseudoprobleem). Inimolendi füüsiline
haavatavus annab ehtele võimaluse tungida
sügavamale pealispinnast, annab võimaluse
rännata emotsionaalses ruumis. See on see,
mille saavad allakäigu nomaadid panna
vastu religioosselt laetud kuldajale.

Lõpetuks

Tänapäeva looja jaoks ongi rändamine
emotsionaalses ruumis ja esteetilised
eksperimentid täiuslik Utopia. Hetkel
võiks ehet iseloomustada veel sõnadega
"katkendlik" ja "lõpetamata". Lood ilmu-
vad ei tea kust ja lõpevad niisamuti häma-
ruses. Kuid õnneks on olemas südame-
tunnistus, muidu läheks väga raskeks.

Tanel Veenre

5-
"Nomadic Room. Contemporary Jewellery,
Intimate Space and Public Domain" curated
by Mónica Gaspar (Barcelona) progressed
in recent history. The exhibition venue
was once again especially impressive –
the splendid centre of contemporary art
in Belem. Great things can of course also
be expressed in the back yard and for free,
but I like to believe in titles. They do not
permit the thought to get dispersed in the
too democratic borderless space where
hide-and-seek is being played. In that
sense the Portuguese can be very chic
and all sorts of ceremonies come off
quite effortlessly. Contrasts at this
exhibition are much milder and the
decline of cultural history no so obvious.

The essence of jewellery is sought via
comparisons in recent history. One of
the most influential young jewellery
theoreticians Mónica Gaspar has taken
four leading figures of modern jewellery
(Gijs Bakker, Bernhard Schobinger, Manfred
Bischoff and Onno Boekhoudt) and found them
contemporary shadows. The anthropological mapping
of jewellery by means of specific adherent seems human
and emotional. The fragility and brutality of the creators was
especially markedly delineated. Intrigues abounded, I particu-
larly remember the provocation along the line Gijs Bakker
(necklace, 1976) – Florian Ladstaetter (necklace and mouth
jewellery, 2003). The change in the sexuality of jewellery
similarly with social taboos. The thirty-year-old provocation
today resembles a bib, whereas Florian plunges forcefully
into human flesh. Violates and abuses despite the fact that
the general overview of the work is purely design-like.
Pornography of the 1970s now gathers dust on the erotic
shelf or has become a consumer good. It is exciting to compare
the perceptive power of these pieces of jewellery in the mo-
ment of creation. Such pairs constitute the motto and power
of the exhibition. The hope that despite the headlong rush
downwards everything human has survived, is confirmed.
In addition to mutual settling of accounts, the pieces of jewel-
lery at the exhibition also organised and shifted the palpable,
the space of existence. They showed how personal becomes a
social sphere, and small becomes big. And the other way round.
One of the most convincing attempts to grasp the essence of
jewellery occurred on a video screen – in Martin Ruiz de Azúa's
work man walked along the beach, trying to catch wind with
a cube sewn of sparkling golden artificial material. Folded up,
however, this gigantic "tent" fitted into a shirt pocket. In spite
of the physical nature of the work, the picture was most poetic
and effective. One of the main problems of jewellery at the
moment seems to be surpassing physicality via physicality (I am
certainly not talking here about functionality, which is an obvi-
ous pseudo-problem). The physical vulnerability of human be-
ings enables jewellery to go deeper under the surface. Enables
to travel in emotional space. This is what the nomads of the
decline can oppose to the religiously charged golden age.

Conclusion

For a contemporary creator, travelling in emotional
space and aesthetic experiments indeed form a
perfect Utopia. At the moment jewellery could be
described as "fragmentary" and "unfinished".
The stories appear from heaven knows where and
end likewise in the dusk. But fortunately there is
the conscience, otherwise things would be
really difficult.

Tanel Veenre